

POSTANOWIENIE

Dnia 12 stycznia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriło

w sprawie z powództwa K. H.
przeciwko Sądowi Rejonowemu w B.
o odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 12 stycznia 2022 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych w K.
z dnia 11 sierpnia 2020 r., sygn. akt XI Pa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 240
(dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów
zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 11 sierpnia 2020 r. oddalił apelację K. H. od wyroku Sądu Rejonowego w C. z dnia 16 lipca 2019 r., oddalającego jego powództwo przeciwko Sądowi Rejonowemu w B. o zasądzenia odszkodowania w wysokości 10.710 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie z tytułu nieuzasadnionego rozwiązania umowy o pracę na czas nieokreślony.

W wywiedzionej od powyższego wyroku skardze kasacyjnej powód, zaskarżając w całości wyrok Sądu Okręgowego w K., podniósł zarzuty naruszenia prawa materialnego: 1) art. 100 § 1 i 2 k.p. w związku z art. 155 § 5 Prawa o ustroju

sądów powszechnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2001 r., poz. 1070 ze zm.) w związku z § 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 listopada 2012 r. w sprawie czynności asystentów sędziów (Dz.U. z 2012 r., poz. 1270 ze zm.), przez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że zakres obowiązków, który może wykonywać asystent sędziego, a w konsekwencji - związanie poleceniem służbowym, nie jest ograniczone treścią rozporządzenia, mimo iż zarówno upoważnienie ustawowe do jego wydania, jak i § 1 rozporządzenia wskazują, że określa ono szczegółowy (a zatem w sposób wyczerpujący) zakres i sposób wykonywania czynności przez asystentów sędziów; 2) § 1 oraz 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 listopada 2012 r. w sprawie czynności asystentów sędziów w związku z art. 155 § 5 Prawa o ustroju sądów powszechnych, przez jego niezastosowanie i przyjęcie, że zapisy rozporządzenia nie stanowią zakreślonego przepisami prawa zakresu dopuszczalnych zadań wykonywanych przez asystenta sędziego, a w konsekwencji, iż dopuszczalne jest wydanie polecenia służbowego asystentowi sądowemu w zakresie przekraczającym zapisy rozporządzenia; 3) § 8 Regulaminu Pracy z dnia 9 grudnia 2015 r. obowiązującego u pozwanego w związku z art. 100 § 2 k.p., przez jego niewłaściwą wykładnię i bezpodstawne przyjęcie, że pozwany mógł polecić powodowi wykonanie określonej czynności bez uprzedniego doręczenia pisemnego zakresu obowiązków oraz uznanie, iż pracownik może przystąpić do pracy mimo braku otrzymania pisemnego zakresu obowiązków, w sytuacji gdy rzekome polecenie służbowe w oczywisty sposób nie mieści się w granicach ustalonego przez pracodawcę pisemnego zakresu obowiązków pracownika; 4) art. 45 k.p. w związku z art. 32 k.p. oraz art. 100 § 1 i 2 k.p., przez jego nieprawidłową wykładnię i bezpodstawne uznanie wypowiedzenia umowy o pracę powoda za dopuszczalne i uzasadnione w okolicznościach sprawy w czasie, gdy w okolicznościach sprawy działania powoda znajdowały swe uzasadnienie i zmierzały do ustalenia faktycznej treści woli pracodawcy. Skarżący podniósł także zarzuty naruszenie przepisów postępowania, które mogły mieć istotny wpływ na wynik sprawy: 1) art. 233 k.p.c., przez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów zgromadzonych i ujawnionych w postępowaniu, w szczególności pominięcie przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 listopada 2012 r. w sprawie czynności asystentów sędziów oraz treści

Regulaminu Pracy z dnia 9 grudnia 2015 r. obowiązującego u pozwanego, czego skutkiem bezpodstawnie przyjęto, że wypowiedzenie powodowi umowy o pracę było uzasadnione w okolicznościach sprawy, a pozwany prawidłowo wydał powodowi polecenie służbowe, w czasie gdy z ujawnionego w sprawie materiału dowodowego jednoznacznie wynika, że powodowi nie zostało wydane przez przełożonego polecenie służbowe zgodne z przepisami prawa; 2) art. 378 § 1 w związku z art. 391 § 1 oraz art. 382 k.p.c., polegające na przyjęciu przez Sąd drugiej instancji za własne ustaleń faktycznych Sądu Rejonowego w C. bez jakichkolwiek merytorycznych rozważań w tej kwestii, w sytuacji gdy zarzuty apelacji obejmowały przede wszystkim sprzeczność ustaleń tegoż Sądu ze zgromadzonym materiałem dowodowym, jego wybiórczą ocenę, brak wskazań w treści uzasadnienia powodów dla których uznał, że rzekome polecenie służbowe było zgodne z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 8 listopada 2012 r. w sprawie czynności asystentów sędziów (Dz.U. z 2012 r., poz. 1270 ze zm.), co skutkowało tym, że zarzuty apelacyjne nie zostały rozpoznane.

Wskazując na powyższe zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie na rzecz powoda zgodnie z żądaniem pozwu; ewentualnie wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w K. i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania, a także o zasądzenie na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W skardze kasacyjnej zawarty jest wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania z uwagi na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych:

1. Czy w świetle art. 155 § 5 Prawa o ustroju sądów powszechnych, szczegółowy zakres i sposób wykonywania czynności przez asystentów sędziów wskazany w rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 8 listopada 2012 r. w sprawie czynności asystentów sędziów (Dz.U. z 2012 r., poz. 1270 ze zm.) stanowi katalog wyczerpujący i enumeratywny, uniemożliwiający odmienne ustalenie zakresu obowiązków w przypadku nawiązania stosunku pracy z asystentem?

2. Czy w świetle art. 100 § 1 i 2 k.p., w przypadku ustalenia przez pracodawcę w obowiązującym w jego zakładzie pracy Regulaminu Pracy

dopuszczalne jest wydawanie pracownikom poleceń, których wykonanie jest lub może być sprzeczne z zapisami Regulaminu Pracy?

3. Czy zgodnie z § 8 Regulaminu Pracy z dnia 9 grudnia 2015 r. obowiązującego w Sądzie Rejonowym w B., pracownik może przystąpić do wykonywania jakichkolwiek obowiązków bez otrzymania pisemnego ich zakresu?

4. Czy biorąc pod uwagę normy wynikające z art. 100 § 1 i 2 k.p., polecenie służbowe może stanowić zamiennik wskazania zakresu obowiązków, czy powinno jednak dotyczyć jednego konkretnego zadania bądź obowiązku, nawet w przypadku wieloaktowości?

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania lub oddalenie skargi i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie warto podkreślić, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. W konsekwencji tego, w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym między innymi na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do

rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Ustawodawca konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) oraz obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/08, LEX nr 459291; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Przekonanie Sądu Najwyższego oceniającego na etapie przedsądu o zasadności przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o przesłankę z

art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga wskazania za pomocą wywodu prawnego, na kanwie jakich norm (przepisów) zagadnienie powstało, jakie są możliwe interpretacje problemu i jakie jego rozstrzygnięcie proponuje skarżący (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2009 r., II PK 66/09, LEX nr 553691). Zagadnienie prawne jest to problem, który wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, a którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, ale także dla rozstrzygnięcia konkretnej, jednostkowej sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2012 r., I PK 158/11, LEX nr 1215116). Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało ono sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51; z dnia 11 kwietnia 2012 r., III SK 41/11, LEX nr 1238126; z dnia 31 stycznia 2013 r., II CSK 479/12, LEX nr 1293729). Obowiązkiem skarżącego jest też wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. W szczególności rolą Sądu Najwyższego w postępowaniu kasacyjnym nie jest wyręczenie strony reprezentowanej w procesie przez profesjonalnego pełnomocnika we wskazaniu (doprecyzowywaniu) treści postulowanych zagadnień prawnych (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2019 r., II UK 255/18, LEX nr 2688935).

Skarżący nie zdołał wykazać występowania w sprawie powołanej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wniesiona przez powoda skarga kasacyjna nie odpowiada wymaganiom stawianym przez art. 398⁴ § 2 k.p.c. w związku z art. 398⁹ § 1 k.p.c., gdyż nie wskazuje, że zachodzi jedna z podstaw przyjęcia skargi do rozpoznania. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący sformułował pytania,

nie przedstawiając wywodów prawnych, które miałyby uzasadniać istnienie zagadnień prawnych, tym samym odsyła w ich poszukiwaniu do podstaw skargi. Tymczasem podstawy skargi kasacyjnej nie podlegają badaniu na tym etapie postępowania przed Sądem Najwyższym. O tym, że skarga zasługuje na przyjęcie jej do rozpoznania, nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw, co w konsekwencji oznacza, że skarżący nie uzasadnił swojego wniosku o przyjęcie do rozpoznania skargi z uwagi na występowanie tej przesłanki przesądu w odniesieniu do naruszenia przepisów prawa materialnego.

Wypada przypomnieć, że mając na uwadze ustalony w sprawie stan faktyczny, Sąd drugiej instancji przyjął, iż odmowa wykonania polecenia przez powoda uzasadniała rozwiązanie łączącej strony umowy o pracę za wypowiedzeniem, wobec tego pozwany pracodawca zgodnie z prawem rozwiązał stosunek pracy w tym trybie, co skutkowało oddaleniem roszczenia powoda. Dokonana przez Sąd odwoławczy ocena okoliczności faktycznych i związana z tym wykładnia prawa (wyrażona w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku) mieszczą się w granicach uznania sędziowskiego. Podnoszone w tym zakresie przez skarżącego argumenty stanowią polemikę z oceną dowodów i wynikającymi z niej ustaleniami faktycznymi. Zgodnie zaś z art. 398³ § 3 k.p.c. oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalania faktów lub oceny dowodów, a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie zajmuje się oceną materiału dowodowego, nie ma również kompetencji do kontrolowania prawidłowości oceny dowodów dokonanej przez sąd drugiej instancji według kryteriów opisanych w art. 233 § 1 k.p.c. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2013 r., II UK 403/12, LEX nr 1350309).

Należało tym samym odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, przypominając, że ciężar wykazania przyczyn kasacyjnych spoczywa na skarżącym, a Sąd Najwyższy - orzekając w przedmiocie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania - bada jedynie wniosek i jego motywy (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), bez wnikania w ocenę zasadności podstaw kasacyjnych (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 29 stycznia 2014 r., II UK 451/13 i z dnia 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16, niepublikowane). Nie jest w szczególności rzeczą Sądu

Najwyższego poszukiwanie argumentów na rzecz istnienia przyczyn kasacyjnych w uzasadnieniu podstaw kasacyjnych, jeżeli skarżący zaniechał ich przedstawienia we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 29 stycznia 2014 r., II UK 451/13; z dnia 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16; z dnia 7 grudnia 2018 r., II CSK 309/18 i z dnia 15 marca 2019 r., IV CSK 373/18, niepublikowane).

Wobec niewykazania przez skarżącego istnienia powołanej przesłanki przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, zaś o kosztach postępowania orzekł stosownie do art. 108 § 1 w związku z art. 398²¹ k.p.c.